

การวิเคราะห์พฤติกรรมการทำงานที่ปลอดภัยของพยาบาลวิชาชีพ
ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลตำรวจ¹

The analysis of work safety behavior of professional nurses

A case study of the Police General Hospital

หทัยชนก จันทะเสน²

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการทำงานที่ปลอดภัยและตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างการบริหารจัดการอาชีวอนามัย สภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อการปฏิบัติงาน ความรู้และทัศนคติด้านการจัดการความปลอดภัยในการปฏิบัติงานกับพฤติกรรมการทำงานที่ปลอดภัยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตำรวจ โดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์ความเชื่อถือได้จากกลุ่มตัวอย่าง 114 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิเชิงสัดส่วนและการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลจากการวิเคราะห์ พบว่า ความรู้ด้านการจัดการความปลอดภัยในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีมาก และสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนที่เหลือจะอยู่ในระดับดี ได้แก่ พฤติกรรมการทำงานที่ปลอดภัย ระบบการบริหารจัดการอาชีวอนามัย และทัศนคติด้านการจัดการความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลนั้น เฉพาะระบบการบริหารจัดการอาชีวอนามัยเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงานที่ปลอดภัย

คำสำคัญ : พฤติกรรม , ความปลอดภัย , ระบบบริหารจัดการอาชีวอนามัย

---

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าอิสระเรื่อง การวิเคราะห์พฤติกรรมการทำงานที่ปลอดภัยของพยาบาลวิชาชีพ
ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลตำรวจ

² นิสิตปริญญาโท โครงการทวีปริญญาโท หลักสูตรทวีปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Abstact

The study aimed to analyze work safety behavior and examine the causal relations among occupational health management systems, environmental hazard, knowledge and attitudes on safety management and work safety behavior of professional nurses in the Police General Hospital, through reliability-tested questionnaire gathered from 114 participants selected by proportional stratified random sampling and simple random sampling. Data collected were analyzed via mean, standard deviation and multiple regression analysis. The findings revealed that knowledge on safety management was at very good range and environmental hazard confirmed the moderate standpoint. The remainders viz. work safety behavior, occupational health management systems, and an attitude on safety management were at good range. Factor affecting work safety behavior was occupational health management systems.

Key words : Behavior , Safety , Occupational health

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงพยาบาลตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นสถาบันการแพทย์ที่ดูแลภาวะสุขภาพตำรวจ ครอบครัวตำรวจ และประชาชน มีบุคลากรทางแพทย์ให้บริการทางสุขภาพแก่ผู้มารับบริการผู้ป่วยนอกเฉลี่ย 1,500 คนต่อวัน ผู้ป่วยในเฉลี่ย 600 คนต่อวัน มีแพทย์จำนวน 291 นาย พยาบาล 1,011 นาย สหสาขาวิชาชีพ 395 นาย ฝ่ายอำนวยการ 375 นาย และยังเป็นแหล่งศึกษาดูงานของบุคลากรทางการแพทย์สาขาต่างๆ ทั้งหมดนี้ล้วนมีความเสี่ยงความไม่ปลอดภัยจากการปฏิบัติงาน จากรายงานอุบัติการณ์เกิดความไม่ปลอดภัยจากการทำงานของบุคลากรทางการแพทย์ในปี 2560, 2561, 2562 มีจำนวน 67, 70, 112 ราย ตามลำดับ และพยาบาลวิชาชีพก็เป็นหนึ่งในจำนวนนั้น โรงพยาบาลตำรวจได้มีการตระหนักและตื่นตัวกับอุบัติการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง เนื่องจากความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญไม่น้อยไปกว่าความปลอดภัยผู้ป่วย ความปลอดภัยจากการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ปฏิบัติงานทุกอาชีพ โดยมีการติดตามเฝ้าระวังและแก้ไข แม้ว่าจะมีการจัดการระบบการจัดการความปลอดภัยในการปฏิบัติงานและมีแนว การป้องกันการเกิดอุบัติเหตุในงาน จากข้อมูลปี 2560, 2561, 2562 มีจำนวนบุคลากรได้รับอุบัติเหตุจากการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากการที่เข้มทีมตำขณะเจาะเลือด เข็มทีมตำขณะให้ยา สัมผัสสารคัดหลั่ง และโดนของมีคมขณะปฏิบัติงาน ดังนั้นการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตำรวจ ภายใต้พระราชบัญญัติความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับผู้บริหารเพื่อนำไปวางแผนพัฒนาสร้างเสริมการจัดการความปลอดภัยในการปฏิบัติงานสำหรับพยาบาลของโรงพยาบาลตำรวจต่อไป

คำถามในการศึกษา

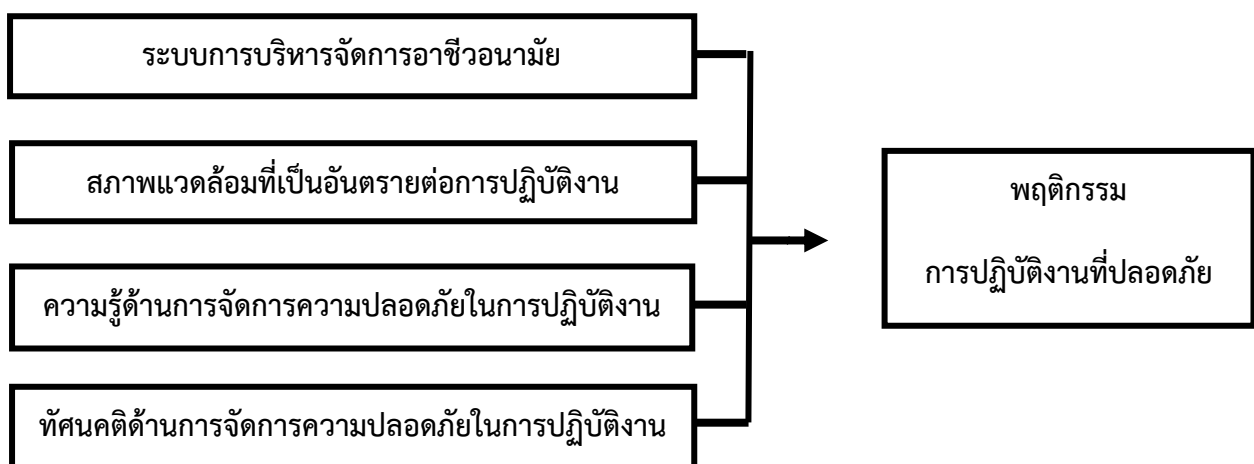
1. พฤติกรรมการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตำรวจ อยู่ในระดับใด
2. ระบบการบริหารจัดการอาชีวอนามัย ในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตำรวจ อยู่ในระดับใด
3. สภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อการปฏิบัติของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตำรวจ อยู่ในระดับใด
4. ความรู้และทัศนคติด้านการจัดการความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตำรวจ เป็นอย่างไร
5. ระบบการบริหารจัดการอาชีวอนามัย สภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อการปฏิบัติงาน ความรู้ด้านการจัดการความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน และทัศนคติด้านการจัดการความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตำรวจหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อพรรณนาพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตำรวจ
2. เพื่อพรรณนาระบบการบริหารจัดการอาชีวอนามัยในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตำรวจ
3. เพื่อพรรณนาสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตำรวจ
4. เพื่อทดสอบความรู้และทัศนคติด้านการจัดการความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตำรวจ
5. เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างการบริหารจัดการอาชีวอนามัย สภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อการปฏิบัติงาน ความรู้ด้านการจัดการความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน และทัศนคติด้านการจัดการความปลอดภัยในการปฏิบัติงานกับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตำรวจ

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยของพยาบาลวิชาชีพ ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลตำรวจ โดยใช้กรอบแนวคิดระบบการจัดการความปลอดภัยของเฟอนานเดส-มูเนซ และคณะ (Fernandez-Muniz et al.,2007) ประกอบด้วย 1) การกำหนดนโยบายความปลอดภัย 2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากร 3) การฝึกอบรมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากรในด้านความปลอดภัย 4) การสื่อสารและส่งต่อข้อมูล 5) การวางแผน และ 6) การควบคุมและทบทวนกิจกรรมต่างๆ และแนวคิดสำนักงานบริหารความปลอดภัยและอาชีวอนามัย (OSHA, 2007) แบ่งประเภทสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อการปฏิบัติงาน ออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ 1) อันตรายด้านกายภาพ 2) อันตรายด้านชีวภาพ 3) อันตรายด้านเคมี 4) อันตรายด้านการยศาสตร์ในการทำงาน 5) อันตรายด้านจิตสังคม 6) อันตรายด้านอุบัติเหตุ

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey research) ประชากรในการศึกษานี้เป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยไม่น้อยกว่า 1 ปี ในโรงพยาบาลตำรวจ 10 สายงาน จำนวน 833 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 110 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนกับประชากรในแต่ละสายงานการพยาบาล ได้จำนวน 114 คน และทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Proportional stratified random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตำรวจ

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลตำรวจ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน หาความเที่ยง โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้ 1) พฤติกรรมการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยเท่ากับ 0.869 2) ระบบการบริหารจัดการอาชีวอนามัยเท่ากับ 0.933 3) สภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อการปฏิบัติงานเท่ากับ 0.904 4) ทศนคติด้านการจัดการความปลอดภัยในการปฏิบัติงานเท่ากับ 0.722

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Linear Regression)

ผลการศึกษา

พฤติกรรมการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตำรวจ มีพฤติกรรมการปฏิบัติงานที่ปลอดภัย

ระบบการบริหารจัดการอาชีวอนามัยในการปฏิบัติงานโรงพยาบาลตำรวจทั้ง 6 ด้าน และภาพรวม อยู่ในระดับดี

สภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อการปฏิบัติงานในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตำรวจ ภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ

ความรู้และทัศนคติด้านการจัดการความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตำรวจ มีแนวโน้มอยู่ในระดับดี

ระบบการบริหารจัดการอาชีวอนามัย มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตำรวจ ด้วยระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ระบบการบริหารจัดการอาชีวอนามัยที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ การจูงใจให้บุคลากรมีส่วนร่วม

อภิปรายผลการศึกษา

1. **พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพยาบาล** ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตำรวจ อยู่ในระดับดี อภิปรายได้ว่า พยาบาลวิชาชีพมีความคิดเห็นที่ตนเองมีการกระทำในการปฏิบัติงานที่ปลอดภัย แสดงออก และตอบสนองให้ตนเองรอดพ้นจากสภาพอันตราย และลดความเสี่ยงต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดการบาดเจ็บ สูญเสีย เนื่องจากลักษณะที่ปฏิบัติงานกับสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม ทำให้มีโอกาสเสี่ยงในการเกิด อุบัติเหตุ จึงมีแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน แต่ในบางสถานการณ์ก็ไม่สามารถควบคุม ต้องอาศัย ประสบการณ์จากเพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน ในการรับคำแนะนำตักเตือนในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิด ความรู้และทักษะในการเกิดพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่มีพฤติกรรม การปฏิบัติงานที่ปลอดภัย ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ประสิทธิภาพแห่งตนของ Bandura , (1993) อธิบาย ว่า การที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมใดๆ นั้น เกิดจากการเรียนรู้และผ่านการมีประสบการณ์โดยตรง ทำให้ เรียนรู้ว่า พฤติกรรมใดควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุนทร บุญบำรุง (2557) พบว่าพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับสูง ซึ่งพฤติกรรมความ ปลอดภัยในการทำงานนั้นควรสร้างทัศนคติที่ถูกต้องในการปฏิบัติตนในการป้องกันตนเองจากอันตราย และ สอดคล้องต่อเนื่องกับ ฉวีฉัตร โฉลกคงถาวร (2560) ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยในการ ทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่า พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลของรัฐ อยู่ในระดับสูง พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพยาบาล วิชาชีพ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ แตกต่างกันตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์ อบรมความปลอดภัย และหน่วยงานที่ปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 พฤติกรรมการปฏิบัติงาน ที่ปลอดภัยของพยาบาลวิชาชีพ

2. **ระบบการบริหารจัดการอาชีวอนามัย** ผลการศึกษาพบว่า ระบบอาชีวอนามัยมีระดับความ คิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพ โดยภาพรวมของระบบการบริหารจัดการอาชีวอนามัยในการปฏิบัติงานของ โรงพยาบาลอยู่ในระดับดี อภิปรายได้ว่า ระบบการบริหารจัดการอาชีวอนามัยตามกรอบแนวคิดระบบการ จัดการความปลอดภัยของ เฟอนานเดส-มุเนซ และคณะ (Fernandez-Muniz et al.,2007) 6 ด้าน อยู่ใน ระดับดี จากกระทรวงสาธารณสุขกำหนดให้หน่วยงานสถานบริการสุขภาพทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าไปเป็น หน่วยงานหลักรับประกันสุขภาพแห่งชาติ ต้องผ่านการรับรองตามกระบวนการรับรองคุณภาพ (สำนักการ พยาบาล กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข , 2547) ทำให้โรงพยาบาลตื่นตัวในการพัฒนามาตรฐานการ ทำงาน โดยมีเป้าหมายเพื่อผลักดันให้โรงพยาบาลมีผลการดำเนินงานให้เป็นที่ยอมรับและผ่านเกณฑ์การ ประเมินของสถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล(Hospital Accreditation: HA) ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ จัดทำขึ้น เพื่อรับรองมาตรฐานเกี่ยวกับการดูแลภาวะสุขภาพของบุคคลกรในโรงพยาบาลอยู่ด้วย โดยมีโย บาย Patient and Personal Safety ซึ่งขยายครอบคลุมความปลอดภัยทั้งผู้ป่วยและบุคลากรทางสาธารณสุข และให้มีการกำหนดเป้าหมายความปลอดภัยของผู้ป่วยและบุคลากรทางสาธารณสุข (Patient and Personal Safety Goals) สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน) หรือ สรพ. The Healthcare

Accreditation Institute (Public Organization) จึงได้นำเป้าหมายความปลอดภัยของผู้ป่วย SIMPLE ที่กระตุ้นการพัฒนาปรับปรุง โดยกำหนดให้การจัดการสิ่งแวดล้อมความปลอดภัยสำหรับผู้ป่วยและบุคลากรในทุกหน่วยงาน เป็นส่วนหนึ่งในการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพโรงพยาบาล โรงพยาบาลตำรวจมีการวางระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงพยาบาล โดยมีการดูเรื่องความเสี่ยงความปลอดภัย คุณภาพ การกำกับดูแลวิชาชีพ แบ่งงานออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ งานด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ งานด้านการบริหารสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย งานด้านอุบัติเหตุและอัคคีภัย งานด้านสร้างเสริมสุขภาพบุคลากรและอาชีวอนามัย โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบ และมีคณะกรรมการเป็นสหสาขาวิชาชีพพร้อมช่วยกัน โรงพยาบาลตำรวจยังมีหน่วยงานศูนย์ส่งเสริม ที่มีไว้ดูแลบุคลากรที่ประสบอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน พร้อมให้การช่วยเหลือบุคลากรมาด้วยดีตลอดกว่า 20 ปี และมีการรายงานอุบัติการณ์เก็บรวบรวมสถิติ เพื่อหาแนวทางในการป้องกันแก้ไข ดังนั้นการจัดการความปลอดภัยในการปฏิบัติงานในการทำงานของบุคลากรในโรงพยาบาล จึงเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติตามมาตรฐานการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลและบุคลากรสามารถทำงานได้อย่างปลอดภัย เพื่อบรรลุเป้าหมายของสถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพของโรงพยาบาลในการจัดสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยให้กับบุคลากร (อนุวัฒน์ ศุภชติกุล, 2543) จากการศึกษาของชูศรี มีโนการ(2548) พบว่าสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพคือด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านคุณลักษณะของผู้ปฏิบัติงาน ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านกลไกการทำงาน ด้านการสนับสนุนจากองค์กร และด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ผู้บริหารจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการจัดความพร้อมใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ มีระบบการควบคุมความปลอดภัยจากการแพร่เชื้อโรคอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดคุณภาพของงานและคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลโดยตรง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยของพยาบาลวิชาชีพ
โรงพยาบาลตำรวจ จากการศึกษาพบว่า ระบบการบริหารจัดการอาชีวอนามัยของโรงพยาบาลตำรวจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตำรวจ ด้วยนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากจากระบบการบริหารจัดการอาชีวอนามัยถือเป็นโครงสร้างสำคัญขององค์กรสู่การบริหารจัดการความปลอดภัยของบุคลากร ตามนโยบายทางกระทรวงสาธารณสุขกำหนด และถือเป็นหนึ่งพื้นฐานสำคัญของสถานบริการสุขภาพที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน การผ่านรับรองตามกระบวนการรับรองคุณภาพ Hospital Accreditation: HA ตามหลักอาชีวอนามัยของความปลอดภัยในการทำงาน ความปลอดภัยจากการทำงานเป็นสิทธิ์ขั้นพื้นฐานของผู้ปฏิบัติงานทุกอาชีพที่พึงได้รับ ตามรัฐธรรมนูญที่ระบุไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิ์ได้รับหลักประกันความปลอดภัยและสวัสดิการในการทำงาน รวมทั้งหลักประกันในการดำรงชีวิตทั้งในระหว่างการทำงาน และเมื่อพ้นภาวะการทำงาน ทั้งนี้ตามกฎหมายกำหนดให้รัฐบาลได้ประกาศเป็นวาระแห่งชาติ โดยบูรณาการทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อลดอัตราการประสบอันตรายและการบาดเจ็บจากการทำงานลง ความเสี่ยงในเรื่องความไม่ปลอดภัยในการทำงานที่เกิดขึ้น เป็นการเกิดอุบัติการณ์ความไม่ปลอดภัยในการทำงาน

เมื่อพิจารณาตัวแปรย่อยของระบบการบริหารจัดการอาชีวอนามัย พบว่า เฉพาะตัวแปรการจูงใจให้บุคลากรมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อธิบายได้ดังนี้ ระบบองค์การ ทรัพยากรสำคัญ คือ ทรัพยากรคน บุคคลทำงานหรือบุคลากรที่เป็นตัวขับเคลื่อนงานสู่ความสำเร็จ หลายองค์กรก็ต่างเห็นความสำคัญของทรัพยากรบุคคลและพยายามพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรให้เพิ่มขึ้น เพื่อผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ การจูงใจให้บุคลากรมีส่วนร่วมจึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติงานที่ปลอดภัย เพราะการจูงใจให้บุคลากรมีส่วนร่วม คือ การพัฒนาเพิ่มศักยภาพของพยาบาลวิชาชีพในการปฏิบัติงานที่ปลอดภัย โรงพยาบาลตำรวจมีการพัฒนาบุคลากร โดยมีการกระตุ้นให้หน่วยงานต่างๆ และบุคลากรพยาบาลวิชาชีพ มีความสนใจในการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันควบคุมความเสี่ยงจากการปฏิบัติงาน มีการจัดการฝึกอบรมกิจกรรมต่างๆ การอบรมแลกเปลี่ยนความรู้ การยกย่องชมเชยให้รางวัล เป็นการกระตุ้นจูงใจให้บุคลากรให้ความสนใจและกล้าแสดงความคิดเห็นมากยิ่งขึ้นมีส่วนร่วมในบริหารองค์การ สอดคล้องกับการศึกษา เกสร ชัยประสิทธิ์(2561) พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจมีความสัมพันธ์ต่อการทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลที่ทำการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ ปริศนา ทองอร่าม (2559) ที่พบว่าโรงพยาบาลที่ทำการศึกษา มีการกำหนดให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดการความปลอดภัย เพื่อให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการออกแบบงานระบบการปลอดภัย จากการใช้ประสบการณ์ ความรู้ ทักษะ เพื่อการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุทธิมาภรณ์ หมัดสาลี (2553) พบว่าโรงพยาบาลที่ทำการศึกษา มีการกำหนดให้บุคลากรพยาบาลมีส่วนร่วมในการจัดการความปลอดภัยด้วยการเขียนรายงานเมื่อเกิดอุบัติเหตุหรือเหตุการณ์อันตรายขึ้นในหน่วยงาน ซ้อมแผนฉุกเฉิน การกระตุ้นให้บุคลากรพยาบาลปฏิบัติตามมาตรการป้องกันควบคุมความเสี่ยงจากการปฏิบัติงาน จะเห็นได้ว่าการจูงใจให้บุคลากรมีส่วนร่วมในงานระบบการบริหารจัดการอาชีวอนามัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยของพยาบาลวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะ

- 1. ด้านความรู้ด้านการจัดการความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน จัดกิจกรรมอบรมความรู้อาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานในทุกมิติ** ให้กับบุคลากรทุกระดับ เพื่อเพิ่มความรู้ และศักยภาพในการจัดการความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน
- 2. ทิศนคติด้านการจัดการความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องแนวทางปฏิบัติ** กฎระเบียบข้อบังคับให้ชัดเจน ใช้การสื่อสารอย่างง่าย ไม่ซับซ้อน สร้างความเข้าใจในอุบัติเหตุที่ไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้น ฝ่ายการบริหารไม่ตำหนิต่อว่าผู้ปฏิบัติงานเมื่อเกิดอุบัติเหตุ แต่ต้องดูแลตรวจสอบอย่างเข้าใจและรับฟัง สะท้อนให้เห็นผลกระทบ
- 3. สภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อในการปฏิบัติงาน** ผู้บริหารมีนโยบายในการจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยในการปฏิบัติงาน และจัดให้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบเข้าตรวจสอบสภาพแวดล้อม อุปกรณ์เครื่องมือ เพื่อประเมินและป้องกันการเกิดอันตรายจากสภาพแวดล้อม

4. ระบบการบริหารจัดการอาชีวอนามัย

1. การกำหนดนโยบายความปลอดภัย โรงพยาบาลควรมีนโยบายในการอบรมเรื่องอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่ชัดเจน ครอบคลุมให้กับบุคลากรทุกระดับที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล
2. การจูงใจให้บุคลากรมีส่วนร่วม โรงพยาบาลควรมีการเสริมแรงบวก กระตุ้นให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้วยความปลอดภัย ตามนโยบาย แนวทางการปฏิบัติงาน สร้างทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับการปฏิบัติงานที่ปลอดภัย
3. การฝึกอบรมพัฒนาสมรรถนะบุคลากรด้านความปลอดภัย โรงพยาบาลควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถให้ทันสมัย และสอดคล้องกับนโยบายที่เปลี่ยนแปลงเสมอ
4. การสื่อสารและส่งต่อข้อมูล โรงพยาบาลควรมีเพิ่มช่องทางการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้งานต่อการเข้าถึงและสะดวก
5. การวางแผน ผู้บริหารโรงพยาบาลควรมีแผนงานที่ชัดเจนในเรื่องการจัดการความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน มีนโยบาย แผนการปฏิบัติงาน ประเมินผล และสามารถตรวจสอบชี้วัดได้ ตอบสนองตามหลักเกณฑ์ที่สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล หรือ สรพ. The Healthcare Accreditation Institute (Public Organization) กำหนดไว้
6. การควบคุมและทบทวนกิจกรรมโดยรวม ผู้บริหารโรงพยาบาลควรมีการกำหนดกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ แผนงาน และเข้าประเมิน ตรวจสอบ กิจกรรมการปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง และต่อเนื่อง สะท้อนถึงผลเสียที่อาจจะเกิดขึ้นหากไม่ปฏิบัติ และให้รางวัลเมื่อผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติได้ดี

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการออกแบบเครื่องมือแบบสอบถาม เพื่อค้นหาข้อมูลที่หลากหลายและส่งต่อพฤติกรรมการทำงานที่ปลอดภัยของพยาบาลวิชาชีพ และข้อมูลของระบบการจัดการอาชีวอนามัย
2. ควรมีการศึกษาลักษณะความแตกต่างในการปฏิบัติของพยาบาลวิชาชีพในแต่ละแผนก ความจำเพาะในงานของแต่ละแผนก ที่มีสภาพทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยในการปฏิบัติงาน และภาวะสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อนำข้อมูลไปออกแบบระบบการบริหารจัดการอาชีวอนามัยให้มีความจำเพาะในแต่ละแผนกการปฏิบัติงาน
3. ควรมีการศึกษาหลักการยศาสตร์ในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ และสิ่งที่สามารถลดความเสี่ยงจากอันตรายการยศาสตร์ในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ เพื่อค้นหาแนวทางลดความเสี่ยงในการเกิดอันตรายในการปฏิบัติงาน
4. ควรมีการศึกษา วิเคราะห์พฤติกรรมการทำงานที่ปลอดภัยในบุคลากรสหสาขาวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล เพื่อนำข้อมูลมาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการบริหารระบบอาชีวอนามัยให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กุศลธิดา โสมพงษากุล.(2551). ผลของการส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อแบบมาตรฐานต่อการปฏิบัติและอุบัติการณ์การสัมผัสเลือดและสารคัดหลั่งของพยาบาลวิชาชีพ แผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลด้านการควบคุมการติดเชื้อ).บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ฉวีฉัตร โฉลกคงถาวร.(2560). การศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหา บัณฑิต).บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิทยา อยู่สุข.(2542). อาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม.กรุงเทพมหานคร:นำอักษรการพิมพ์.
- ศุภนาฏ ยินเจริญ.(2553). การจัดการความปลอดภัยของหัวหน้าหอผู้ป่วย วัฒนธรรมความปลอดภัยในสถานที่ทำงานและคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลทั่วไปภาคใต้. (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารพยาบาล).คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- สุทธิมาภรณ์ หมัดสาสี่.(2553). การจัดการความปลอดภัยในการทำงานของหัวหน้าห้องผ่าตัด พฤติกรรมการทำงานที่ปลอดภัยและอันตรายจากการทำงานของพยาบาลห้องผ่าตัด โรงพยาบาลทั่วไป ภาคใต้ (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล).บัณฑิตวิทยาลัย ,มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- สุนทร บุญบำเรอ.(2557). พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพยาบาล ในโรงพยาบาล มหาราช นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา.วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา.20(2),82-92.
- สุพรรณ ว่องรักษัสค์.(2555). การศึกษาปัจจัยที่ความสัมพันธ์กับความชุกของการถูกเข็มตำหรือของมีคมบาด ในบุคลากรทางการแพทย์โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ.กรุงเทพ:โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ.
- Fernaadez-Munize,Montes-peon,& Vazquez-Ordas.C.J.(2007).safety management system: Development and validation of a multidimensional.Journal of Loss Prevention in the Process Industries,20(1),52-68.doi:10.1016/j.jlp.2006.10.002